

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2018

Versie: uitgebreid verzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie
- het college geeft een toelichting op deze verklaring
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college

De vangnetuitkering is gebaseerd op een solidariteitsprincipe tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven dat het college inspanning heeft geleverd om het tekort te reduceren.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college kan een vangnetuitkering uitsluitend aanvragen via dit aanvraagformulier, dat is vastgesteld door de minister. Elke aanvraag geldt alleen voor het betreffende tekortjaar. Bij een volgend tekort (boven de risicodrempel) moet dus opnieuw een aanvraag worden ingediend.

Met een ingevuld aanvraagformulier geeft het college de gemeenteraad inzicht in de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren. Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Het college dient het ingevulde aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2019 hebben ontvangen. De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website: <https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2018>.

Wat wordt verwacht van gemeenteraadsleden?

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

Welke punten vragen de aandacht van de gemeenteraad? Uit welke onderdelen moet dat inzicht bestaan?

- Het college geeft de gemeenteraad via een globale analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd).
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.

Op de website van de VNG wordt [de brief aan de Raadsleden](#) over de VU 2018 gepubliceerd.

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder beschrijft het college een analyse van de oorzaken van het tekort.

Omvang van het tekort:

Gemeente De Marne	Vangnetuitkering 2018
Uitgaven BUIG	4.066.758
Definitief BUIG budget d.d. 1-10-2018	3.816.707
Tekort	250.051
Vangnetuitkering	29.608
Tekort na aftrek vangnetuitkering	220.443

Ontwikkeling klantenbestand

Bijstandsuitkeringen	De Marne
31-12-2014	264
31-12-2015	270
31-12-2016	296
31-12-2017	297
31-12-2018	275

Ten opzichte van ultimo 2017 is het totaal aan gemeentelijke uitkeringen voor de gehele regio Bedum, de Marne, Winsum en Eemsumd fors gedaald met ruim 10,8%. Het aantal uitkeringen in de gemeente de Marne is echter maar licht afgenomen, waardoor er voor deze gemeente een fors tekort is op het BUIG-budget. In deze aanvraag wordt een analyse gegeven over de oorzaken van dit tekort en wordt aangegeven welke maatregelen er allemaal genomen zijn om het tekort terug te dringen en instroom in de uitkering te voorkomen en uitstroom te bevorderen.

A1 Toename klantenbestand afgelopen jaren

Het klantenbestand is in de afgelopen 4 jaren gestegen. Dit komt onder andere doordat er in de afgelopen jaren meer doorstroom vanuit de WW naar de bijstand is geweest, doordat de WW-periode verkort is. Daarnaast is de AOW-leeftijd verhoogd. Ook een verhoogde taakstelling statushouders en de afsluiting van de WSW en Wajong hebben geleid tot een toename van het klantenbestand in de afgelopen jaren. Deze hogere bijstandspopulatie van de afgelopen jaren maakt, dat de ingezette daling van het klantenbestand niet voldoende is om de tekorten op het BUIG-budget geheel op te heffen.

A2 Samenstelling klantenbestand

De samenstelling van het klantenbestand maakt dat de omvang van het bestand in de komende jaren naar verwachting slechts langzaam zal afnemen. Het huidige bestand bestaat voor ongeveer de helft uit doelgroepen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Dit is deels te wijten aan de volledige afsluiting van de WSW en de gedeeltelijke afsluiting van de Wajong. Hierdoor stromen meer inwoners, veelal kwetsbare groepen, zoals jongeren van het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs(Pro/Vso), de bijstand in. Vergeleken met andere arbeidsmarktregio's heeft onze regio relatief veel inwoners met een Wajong-uitkering. De gemeente zet wel in op arbeidstoeleiding van deze doelgroep, maar de instroom is hoger dan de uitstroom. Dit betekent dat de klanten in het huidige uitkeringsbestand vaker met beperkingen te maken heeft dan het uitkeringsbestand van een aantal jaren geleden. Er zal dus extra inzet gepleegd moeten worden om deze groep naar werk toe te leiden. Ook is er bij de beroepsbevolking een te laag opleidingsniveau in verhouding tot het opleidingsniveau dat gevraagd wordt binnen sectoren waar kansen liggen op werk¹. Dit heeft te maken met de krimp en de vergrijzing van de regiogebieden van Nederland. De hoger opgeleiden concentreren zich in de stad Groningen of zelfs in andere delen in Nederland, omdat daar het aanbod van hooggeschoold werk aanwezig is. Als gevolg hiervan blijven de lager opgeleiden en de ouderen over. Ook verandert de arbeidsmarkt in hoog tempo. Er is behoefte aan andere competenties en sociale vaardigheden van werkenden en werkzoekenden als voorheen, waardoor mensen minder snel geschikt zijn voor een baan.

Ook zijn er relatief veel statushouders onder de groep uitkeringsgerechtigden. Dit relatief hoge aandeel in het bestand is toe te schrijven aan de verhoogde taakstelling statushouders die vanaf 2015 is verdubbeld. In 2017 en 2018 is de taakstelling weer verminderd, maar er moet rekening mee worden gehouden dat statushouders na instroom in ieder geval 2 jaar afhankelijk zijn van een uitkering.

A3 Laaggeletterdheid

Ten derde is er nog steeds sprake van laaggeletterdheid in de regio. In de gemeenten Bedum, Winsum Eemmond en de Marne zijn er 38.000 mensen tussen de 15 en 65 jaar die tot de beroepsbevolking gerekend kunnen worden. Daarvan zijn er 8 tot 11% laaggeletterd. Dat betekent dat er tussen de 2900 en 4200 mensen laaggeletterd zijn.² Laaggeletterden zijn vaker inactief, participeren minder vaak op de arbeidsmarkt, gaan minder vaak naar school of volgen een cursus. Tevens ontvangen zij drie keer zo vaak een uitkering (bijvoorbeeld participatiewet-uitkering, AOW of WAO) dan niet-laaggeletterden.

---

¹ Sectoren waarin dit geldt zijn onder andere Techniek en Zorg. Hier verschuift de vraag van MBO naar HBO+-niveau.

² Scp 2016.

1.2.4 In- en uitstroom

Er is sprake van een dynamisch bestand. In een jaar gaat circa 30% van het totale bestand volledig in en uit de uitkering. Ondanks hoge uitstroom daalt in 2018 het klantenbestand maar licht, doordat de instroom in de uitkering ook hoog is. Over het gehele jaar 2018 staan hieronder de in- en uitstroomcijfers van de inwoners uit ons gebied die nieuw waren in de uitkering (in) of de uitkering volledig hebben verlaten.

Gemeente	In	uit
Bedum	40	53
De Marne	80	102
Winsum	65	126
Eemsmond	112	145
Totaal	297	427

Van de uitstroom heeft 47,4% te maken met beëindiging van de uitkering door werk (202). De gemeenten Bedum, de Marne, Winsum en Eemsmond nemen deel aan een externe landelijke benchmark waarin de uitvoering van Werk en Inkomen op verschillende onderdelen met elkaar wordt vergeleken. Bij de benchmark waaraan 205 organisaties deelnemen is het aandeel van de uitstroom door werk gemiddeld 38%.

Andere belangrijke redenen van beëindiging van de uitkering zijn verhuizing naar andere gemeente (36), bereiken AOW-leeftijd (6), krijgen van een relatie met een partner met voldoende inkomen (9), overlijden (5).

B. Uitgevoerde interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne (B1) en externe maatregelen (B3) zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Bij B2 wordt beschreven wat de wijze van consultatie was om te komen tot externe maatregelen.

B1. Interne maatregelen

B1.1 Voorlichting en handhaving

De werkwijze voor het beperken van instroom is beschreven in het gemeentelijk Handhavingsplan 2018-2019. Het Handhavingsplan Werk en Inkomen 2018 - 2019 sluit aan bij de wijze van handhaving uit de voorgaande jaren.

Bij het verstrekken van de uitkeringen wordt ernaar gestreefd om misbruik en oneigenlijk gebruik van de bijstand zoveel mogelijk te voorkomen. Daarom wordt ook veel ingezet op voorlichting. Niet alleen in schriftelijk materiaal en via website, maar ook mondeling. Zo worden de twee intakevormen per week begonnen met een collectieve voorlichting. Daarin wordt de burgers voorlichting gegeven over hun rechten en plichten, over de controle erop, alsook over de gevolgen wanneer men zich niet aan de verplichtingen houdt. In 2017 is weer een aantal fraudezaken naar voren gekomen, die nader moesten worden onderzocht. Zo hebben de handhavers van BMW in samenwerking met de handhavers van SRNOG Stadskanaal en SR-Groningen gezamenlijk in totaal 48 zaken onderzocht. In 25 gevallen is fraude vastgesteld, waarbij in 17 zaken de uitkering is aangepast en deels teruggevorderd, in 4 zaken is de uitkering beëindigd en in 4 zaken is bij aanvraag de uitkering niet toegekend. In 17 zaken kon de fraude niet overduidelijk worden aangetoond. Op 1 januari 2018 waren er nog 6 zaken in onderzoek.

Uit onderstaande tabel blijkt dat in 2017 het aantal aanvragen is afgenomen. Deels wordt dit veroorzaakt door de aantrekkende economie, maar deels ook met de intensieve voorlichtingsactiviteiten die we geven. Een goede voorlichting werpt dus ook zijn vruchten af.

Het aantal aanvragen in 2017 is met 130 (=20%) afgenomen. Gelet op het aantal aanvragen in de eerste zes maanden van 2018 lijkt het er op dat het aantal aanvragen over heel 2018 onder het aantal van 2017 zal blijven.

In onderstaande tabel staat aangegeven welke besluiten er de afgelopen jaren zijn genomen op de uitkeringsaanvragen

BMWE	2015	2016	2017	2018
Toekenning	343	498	489	328
Afwijzing	12	22	17	14
Intrekking	51	70	8	8
Buiten behandeling	28	20	7	13
Niet tot aanvraag gekomen	84	42	1	16
Totaal	518	652	522	379

Met de categorie *niet tot aanvragen gekomen* wordt bedoeld dat inwoners bijvoorbeeld niet op de intake zijn verschenen.

B1.2 Aandacht voor scholing

Het inzetbaar houden en maken van personeel en het benutten van de marktvraag wordt gerealiseerd door het scholen van werknemers. In 2017 is een ontwikkelplan door het team opgezet en per individuele medewerker zijn ontwikkelpunten geïnventariseerd en elke medewerker heeft hiervoor een actieplan opgepakt. Een medewerkster heeft een externe scholing gevolgd en alle medewerkers een trainingdag omgekeerde toets. Vier medewerkers in het participatiespoor zijn bijgeschoold in het werken met nieuwe gesprekstechnieken gericht op het mee laten doen van inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. In 2017 hebben alle medewerkers een workshop intercultureel werken met allochtone vrouwen gevolgd en een interculturele workshop voor de doelgroep uit Eritrea. In 2018 heeft in het eerste halfjaar een training motiverende gespreksvoering plaats gevonden voor het hele team en iedereen de training voor de nieuwe route gevolgd over een integrale aanpak en eigen kracht voor inwoners in een multiproblemsituatie.

B1.3 Doelgroepenprioritering (interne maatregel)

In het strategisch beleidskader Werk en Inkomen 2018 zijn binnen drie opgaven vanuit de Participatiewet elf kaders vastgesteld waarbinnen Werkplein Ability in 2018 moet opereren.³

De maatschappelijke opgave:

1. Eén klantgroep met als doel maximale participatie
2. Focus op leerwerkspoor
3. WSW zoveel mogelijk op de reguliere markt
4. Beschut werk is onderdeel van de taken van de uitvoeringsorganisatie

De financiële opgave:

5. De Participatiewet moet zo budgetneutraal mogelijk worden uitgevoerd
6. BUIG en specifieke regelingen blijven buiten het uitvoeringsbudget

De organisatorische opgave:

7. Uitvoering van de Participatiewet dient rechtmatig te gebeuren
8. Aanbod van werk in uitvoeringsorganisatie dient flexibel te zijn
9. PIOFACH- taken in samenwerking met de gemeente
10. Dienstverlening digitaal daar waar mogelijk
11. Eén werkgeversbenadering

Op basis van deze kaders, wordt bij de inzet van de beschikbare middelen expliciet voor de doelgroep Werk (werkspoor) gekozen. Daarnaast ligt de focus op jongeren. Langdurige werkloosheid bij jongeren kan leiden tot een moeizame aansluiting bij de arbeidsmarkt voor de rest van hun leven. Daarom wordt ingezet op trajecten richting onderwijs of werk. Per spoor (werkspoor, werkleerspoor, participatiespoor) worden verschillende activiteiten aangeboden zodat een terugkeer naar werk bespoedigd wordt.

Activiteiten werkspoor

Mede door de veranderende samenstelling van de instromende groep uitkeringsgerechtigden (minder makkelijk bemiddelbaar, iets grotere afstand tot de arbeidsmarkt) is de dienstverlening binnen het werkspoor wat veranderd. Waar dienstverlening eerder nog met name groepsgewijs plaatsvond (d.m.v. diverse workshops, netwerkgroepen, jongerengroepen etc.) is deze in 2018 meer individueel gericht. Meer maatwerktrajecten en minder groepsgewijs. Begeleiding van uitkeringsgerechtigden in het werkspoor vindt nog steeds plaats door werkcoaches op het werkplein. Ook wordt, net als in 2017, ingezet op terugkeer naar school voor de groep jongeren onder de 27 jaar via het Jongerenloket in samenwerking met het ROC (Regionaal Opleidings Centrum). In 2018 zijn circa 30 klanten met het label "werkspoor" vanuit de PW/IOAW/IOAZ uitgestroomd naar werk.

---

³ Per 1 januari 2019 zullen deze kaders gewijzigd worden naar aanleiding van de nadere analyse op het strategisch beleidskader die in juli 2018 is vastgesteld.

Activiteiten werkleerspoor (interne en externe maatregelen)

Als er meer nodig is dan directe bemiddeling naar werk vindt aanmelding plaats bij het Leer- en Ontwikkelcentrum (LOC) in Wehe den Hoorn. Het LOC is een centrum waarin klanten uit de doelgroep werkleerspoor een traject aangeboden krijgen naar regulier werk en regulier onderwijs. Als de afstand nog te groot is wordt er gebruik gemaakt van de werkleeromgeving van Ability, een werkervaringsplaats bij reguliere werkgevers of een proefplaatsing.

Op het LOC of binnen Ability kunnen bijstandsgerechtigden workshops en trainingen volgen. Of een korte opleiding zoals VCA (Veiligheid Checklist Aannemers) of heftruckcertificaat. Daarnaast kunnen bijstandsgerechtigden hun lascertificaten halen. We zoeken projecten die aansluiten op de arbeidsmarkt. De aantrekkende economie, de grote vraag in bouw en techniek en de naar beneden bijgestelde eisen van werkgevers leidt tot grotere kansen voor klanten uit met name het Leerwerkspoor om werk te krijgen. Daarom is in Uithuizen gestart met het project Noorderhuizen, een samenwerking tussen Werkplein Ability en het Noorderpoortcollege, mede ook ter voorbereiding van scholing van werkzoekenden voor het 1000-banenplan. De samenwerking met het Noorderpoort en het feit dat de lessen en werkervaring binnen de structuur van Ability in Uithuizen plaatsvindt is hierin uniek ten opzichte van de andere projecten in de regio. De docent van het Noorderpoort en de Werkcoach van Werkplein Ability werken binnen dit project nauw samen.

Binnen het Leerontwikkelcentrum (Leerwerkspoor) is ook onderzocht of er meer ingezet kan worden op werk specifiek geschikt voor vrouwen. Er is ingezet om meer vrouwen te interesseren voor bouw en techniek, maar in de praktijk is meer en ook andersoortig werk nodig. In het vierde kwartaal van 2017 is daarom gestart met een project Zorgen voor het Hoogeland wat ook in 2018 doorloopt. Dit is een project waarvan we de begeleiding en dus ook de inhoud inkochten bij de Werkplaats Karstens & Coöperatie Work Outcomes-werk als uitkomst. De trainingen voor onze cliënten gaf mevr. Karstens binnen ons Werkplein in Wehe den Hoorn. Omdat de ervaringen van cliënten niet positief waren, is Werkplein Ability halverwege 2018 met dit project gestopt.

De verwachting was dat de uitstroom uit de uitkering van deelnemers aan het LOC 50% zal zijn net zoals voorgaande jaren. De uitstroom uit de uitkering van deelnemers aan het LOC is dit jaar echter veel hoger geweest, te weten 74,8%. In totaal zijn er 119 cliënten die in meer of mindere mate gebruik hebben gemaakt van het LOC. Soms was dit alleen voor het volgen van trainingen. Van deze deelnemers zijn er 80 volledig uitgestroomd naar werk 9 mensen hebben parttime werk gevonden. Deze uitstroom is gerealiseerd uit de interne projecten zoals hierboven zijn beschreven.

In de 2de helft van het jaar is gestart met de BBL scholing niveau 1 en 2 bij Noorderhuizen (8 deelnemers gestart met de niveau 1 opleiding, 3 met niveau 2) en met de extra inzet en begeleiding van statushouders. De laatste maanden van het jaar is er gestart met het in beeld brengen van alle statushouders. Vanaf 2019 zal dit verder vorm gegeven worden. Er is nu een statushoudersteam die intensief met de doelgroep aan de slag gaat. In 2108 heeft dit een uitstroom opgeleverd van 14 cliënten. Verder heeft Werkplein Ability twee gecertificeerde jobcoaches in dienst die na plaatsing van de deelnemers bij werkgevers blijvend begeleiding kunnen bieden.

Activiteiten Participatiespoor

Voor inwoners die wat verder van de arbeidsmarkt staan is er een test- en activeringstraject bij het TTAC (Test-, Trainings- en Activeringscentrum) bij stichting Werk op Maat in Uithuizen. Dit is een traject gericht op participatie en uiteindelijk re-integratie richting de arbeidsmarkt. Sinds 2017 spreken we iedereen en maken met de klanten een plan van aanpak. De klanten in het participatiespoor zijn vaak nog niet in staat om op korte termijn uit te stromen naar werk. Daarom wordt ingezet op activering en vrijwilligerswerk. Wanneer blijkt dat werk op termijn toch mogelijk blijkt te zijn wordt men toegeleid naar spoor 2. In 2017 heeft dit geleid tot uitstroom van 7 klanten naar betaald werk,

1 plaatsing op een werkervaringsplaats met baangarantie en 10 klanten die ofwel scholing zijn gaan volgen of geplaatst zijn op vrijwilligerswerk of dagbesteding.

Over het jaar 2018 zijn er 52 trajecten afgesloten voor 46 personen. Er waren 56 klanten actief in een TTAC traject. De laatste 10 zijn eind 2018 gestart en zijn dus nog niet afgerond in 2018 (overloop).

B 1.4 Integrale dienstverlening

Het Werkplein Ability heeft een samenwerking met het CJG en de Wmo-loketten in de vier gemeenten. In de eerste helft van 2018 hebben alle medewerkers van het participatiespoor deel genomen aan de integrale teams in de BMW-gemeenten om de inwoners effectiever te kunnen begeleiden. In de integrale teams worden tijdens casusbesprekingen alle leefgebieden van inwoners meegenomen en om die reden is sneller in beeld waar inwoners ondersteuning bij nodig hebben.

Door een integrale aanpak kan de dienstverlening geoptimaliseerd worden. Er is geen harde informatie beschikbaar over het aantal personen dat door deze integrale benadering sneller is uitgestroomd of juist niet in de uitkering is ingestroomd, maar wel is duidelijk dat de samenwerkingspartners elkaar nu sneller weten te vinden en inwoners sneller en completer ondersteuning kunnen bieden.

B1.5 Representatiekosten

Om extra uitstroom te bevorderen kunnen inwoners die op sollicitatiegesprek gaan, representatiekosten vergoed krijgen wanneer de werkcoach dit nodig acht. Voor een bedrag van € 150 kan een vergoeding worden ontvangen voor kleding, kapper of persoonlijke hygiëne. Het bieden van deze mogelijkheid om representatiekosten te vergoeden, kan een rol spelen bij het al dan niet verkrijgen van een baan, omdat bij sollicitaties de eerste indruk van groot belang is. De representatiekosten zijn in 2018 34 keer ingezet.

B1.6 Heronderzoek

Eind 2016 is begonnen met alle personen die een uitkering op grond van de Participatiewet ontvangen op te roepen voor een heronderzoekgesprek. Met het heronderzoek wordt in beeld gebracht wat de uitkeringsgerechtigde kunnen en willen en in welke mate zij gemotiveerd zijn om activiteiten richting werk of anderszins participatie te verrichten. Deze heronderzoeken zijn gedurende het jaar 2017 voortgezet, zodat uiteindelijk het gehele klantenbestand zal zijn onderzocht. Met de klant wordt een individueel plan van aanpak opgesteld. In 2018 kan, door de gevoerde heronderzoeken in 2016 en 2017, de dienstverlening beter op het individu worden toegespitst. Dit leidt tot een snellere uitstroom uit de uitkering. Ook bij nieuwe aanvragen in 2018 wordt direct een individueel plan van aanpak opgesteld.

B1.7 Wijkleerbedrijf

In het wijkleerbedrijf worden jongeren aangemoedigd weer te gaan leren. De BBL-opleiding Dienstverlening & Zorg op niveau 1 van het MBO leert jongeren in de praktijk hun kennis en vaardigheden uit te breiden. Deze zogenaamde entree-opleiding is de eerste stap richting een startkwalificatie nadat zij eerder uitgevallen waren uit het regulier onderwijs of van het Pro/Vso kwamen (uitstroomprofiel vervolgonderwijs). Na het behalen van de entree-opleiding heeft men toegang tot een mbo-opleiding op niveau 2 waardoor de kans op een startkwalificatie toeneemt. Dit project heeft er in schooljaar 2016-2017 voor gezorgd dat meerdere jongeren een startkwalificatie hebben gehaald en hierdoor niet in de uitkering zijn ingestroomd. Er is in 2016 gestart met 12 leerlingen, waarvan 3 klanten van werkplein Ability. Van 2 leerlingen is inmiddels de uitkering beëindigd en 1 leerling werkt inmiddels op het LOC. In schooljaar 2017-2018 hebben er uiteindelijk 12 leerlingen deelgenomen, waarvan er 5 zijn bemiddeld door het werkplein naar de opleiding en 1 in februari 2018 is gestart. Alle vijf deelnemers hebben de entree-opleiding goed

afgerond en zijn doorgestroomd naar een niveau 2 opleiding. Doel van de zesde leerling die in februari 2018 is gestart, is om in februari 2019 het diploma te behalen.

B1.8 Vacature Service Punt

Meer dan ooit moeten we als gemeente een beroep doen op ondernemers om binnen hun bedrijven arbeidsplaatsen te creëren voor werkzoekenden met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Het Vacature Service Punt is het aanspreekpunt voor werkgevers in de BMW-regio en benadert vanuit deze rol actief werkgevers. Er wordt vraaggericht gewerkt. Het VSP zet zich ook in voor het binnenhalen van afspraakbanen en het plaatsen van inwoners uit de nieuwe doelgroep (in goede samenwerking met bovengenoemde partijen). In 2018 zijn er 90 personen geplaatst vanuit het VSP.

Het Vacature Service Punt bemiddelt inwoners door middel van:

- Gezamenlijke werkgeversbenadering (acquisitie en relatiebeheer, inclusief jobhunting) om zo veel mogelijk vacatures te kennen en onze kandidaten op te bemiddelen
- Om de twee maand banenmarkt in samenwerking met uitzendbureaus en werkgevers (afhankelijk van de behoefte eventueel op thema)
- Informatiebijeenkomsten en selectie voor werkgevers die meerdere arbeidskrachten zoeken
- Diverse werkgelegenhedsprojecten (bij onder andere de Makro)

Ook wordt samengewerkt met andere werkpleinen in de arbeidsmarktregio onder de titel "Werk in Zicht".

Gedurende het jaar wordt bekeken welke instrumenten het meeste effect hebben en aan de hand van de bevindingen kunnen maatregelen gedurende het jaar aangepast worden. Zo wordt momenteel ook meer ingezet op de individuele benadering voor inwoners die in het werkspoor zitten, terwijl er in voorgaande jaren meer ingezet werd op groepsgewijze dienstverlening. De reden hiervoor is dat door de aantrekkende economie meer inwoners vanuit het werkspoor zelfstandig werk vinden. Wat overblijft is een groep werkzoekenden die meer moeite heeft met het vinden van werk, omdat zij problemen op één of meerdere leefgebieden hebben. In die zin vervaagt de grens tussen het werkspoor en het werkloosspoor. Het huidige klantenbestand heeft op dit moment minder behoefte aan groepsgewijze activiteiten. Er is meer behoefte aan individueel maatwerk en intensieve ondersteuning. Het werk van de werkcoach verschuift langzaam naar een meer jobcoachachtige aanpak, waarbij aan minder klanten meer kwalitatieve dienstverlening wordt geboden.

B2. Toelichting consultatie t.b.v. externe maatregelen

Er zijn meerdere externe maatregelen ingezet om het uitkeringsbestand te reduceren. Er is gekeken naar effectief bewezen aanpakken in binnen- en buitenland die ook voor ons gebied van toegevoegde waarde zouden kunnen zijn. Zo is er een aanpak overgenomen vanuit België voor het opleiden en inzetten van ervaringsdeskundigen en is gebruik gemaakt van de bewezen effectieve methode van Reconcep om Parttime Ondernemen te stimuleren en ondernemers die in armoede leven, te ondersteunen. Om een goed beeld te krijgen van deze methode is informatie opgevraagd bij zowel de gemeente Groningen als de gemeente Assen waar Reconcep al langer ondernemers in armoede ondersteunde. Ook is met meerdere gemeenten uit Groningen samengewerkt aan een betere werkgeversdienstverlening. Hier wordt gekeken wat er goed loopt in andere gemeenten en wat hiervan overgenomen kan worden. Ook wordt er gebruik gemaakt van landelijke regelingen, zoals de loonkostensubsidie. Tevens zetten we in op het creëren van afspraakbanen en het plaatsen van inwoners op Beschut Werk. Dit zijn landelijke verplichtingen waarvoor al werkwijzen voorhanden zijn.

B3. Externe maatregelen

B3.1 opleiding ervaringsdeskundigen

In België is een bewezen effectieve aanpak ontwikkeld en voor het eerst in Nederland in Oost-Groningen uitgevoerd. De aanpak is gebaseerd op de inzet van opgeleide ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting. Op dit moment volgen 5 ervaringsdeskundigen uit ons gebied de opleiding. Het doel is dat zij na de opleidingen ingezet worden als betaalde tandems van professionals bij maatschappelijke organisaties en andere werkgevers. Gebleken is dat ervaringsdeskundigen de kloof tussen de leefwereld van de mensen in (generatie)armoede en de systeemwereld van de organisaties met wie zij te maken hebben, te overbruggen en dat beter in staat zijn mensen in armoede letterlijk en figuurlijk 'te bereiken' en perspectief te bieden. Daarnaast kunnen zij aan de hulp- en dienstverleners en beleidsmakers kenbaar maken wat armoede betekent op gebied van gedrag en gevolgen. Deze aanpak introduceert een nieuwe visie op armoede. Zowel de volwassenen als hun kinderen die hiermee bereikt worden, hebben meer kansen uit de armoede te komen. Om dit bereiken is een belangrijke voorwaarde om de opgeleide ervaringsdeskundigen in te zetten als betaalde tandems van professionals. Inmiddels biedt één van de ervaringsdeskundige als stageopdracht sinds mei eind 2018 haar diensten aan inwoners uit ons gebied aan. Eerst is ze begonnen met begeleiding van mensen uit de Wsw-doelgroep als formulierhulp. Vanaf december 2018 houdt zij spreekuur binnen Werkplein Ability voor alle inwoners. Enkelingen hebben inmiddels het spreekuur bezocht en de ervaringsdeskundige om advies gevraagd. Over de uiteindelijke resultaten kan in de loop van 2019 meer worden gemeld.

B3.2 Voucherregeling

Werkplein Ability is in 2016 begonnen met het verstrekken van vouchers om werkgevers aan te moedigen om jongeren en overige doelgroepen met een lange afstand tot de arbeidsmarkt aan te nemen. De voucherregeling is een initiatief vanuit de Arbeidsmarktregio Groningen (WIZ) en was in de recessie een goed instrument. In 2018 is er 1 voucher afgegeven. Gezien de huidige economie en hoogconjunctuur is deze voucherregeling nu geen instrument dat veel ingezet wordt.

B3.3 nieuwe werkwijze participatie en integratie statushouders

In totaal zijn er vanuit de Participatiewet 279 statushouders bekend, waarvan 150 personen de afgelopen 3 jaar zijn ingestroomd (peildatum juli 2018). Naar verwachting zullen in de komende periode tot 31 december 2019 een groep van 50 nieuwe volwassen statushouders instromen in de bijstand. Om te zorgen dat statushouders beter integreren en meer participeren is meer inzet nodig waarbij ook de weg naar werk of scholing wordt meegenomen.

In juli 2018 is een plan gepresenteerd met een nieuwe werkwijze om statushouders zo snel mogelijk te laten participeren. Dit plan is in samenwerking met onder andere Vluchtelingenwerk Noord-Nederland, Stichting Femina, de MJD, Mensenwerk Hogeland en het Noorderpoortcollege opgesteld. Ook is er gebruik gemaakt van informatie van onder andere de Sociaal Economische raad (SER) en de Wetenschappelijke raad voor regeringsbeleid (WRR). De nieuwe werkwijze kenmerkt zich door het allereerst goed in beeld brengen van de statushouder middels een uitgebreide overdracht vanuit het COA aangevuld met een assessment. Vervolgens wordt een integraal plan van aanpak op maat opgesteld waarin een keuze voor een traject wordt gemaakt. De doelstelling is om eind 2019 200 statushouders goed te kennen en voor iedere statushouder een passend plan van aanpak te hebben opgesteld en bijbehorende begeleiding te bieden. Ingezet wordt om een uitstroompercentage naar werk van 25% van de

statushouders op 1 januari 2020. Daarnaast wordt er naar gestreefd om 10% naar, door studiefinanciering bekostigd onderwijs uit te laten stromen. In 2018 zijn 14 statushouders uitgestroomd.

B3.4 Inzet SOZA-XPERT

Met SOZA XPERT is een driejarig contract afgesloten om het gehele uitkeringenbestand te screenen op mogelijk niet-gebruik van voorliggende voorzieningen. In het eerste jaar 2016 heeft de BMW-gemeenten een besparing opgeleverd van ruim € 120.000,-- (na aftrek uitvoeringskosten) aan terugvorderingen en verrekeningen. Door deze screening zijn er in 2016 ook 7 uitkeringen Participatiewet beëindigd, wat een forse besparing in de toekomst oplevert. De screening in het tweede jaar, dus het jaar 2017, heeft netto een besparing opgeleverd van € 45.000,-- aan terugvorderingen en verrekeningen.

Daarnaast door beëindiging van 3 uitkeringen Participatiewet ook weer een toekomstbesparing.

In het jaar 2018 is het gehele bestand opnieuw gescreend. Heeft een netto besparing opgeleverd van ± € 65.000,--. Deze bedragen zijn feitelijke besparingen, waarbij de toekomstbesparingen door beëindiging van een aantal uitkeringen niet zijn meegerekend. Verder heeft SOZA XPERT in december 2018 een cursus voorliggende voorzieningen gegeven aan alle consultants en re-integratieconsultanten, waardoor de kennis weer is opgefrist.

B3.5 SROI

In 2017 hebben de BMW-gemeenten besloten zich aan te sluiten bij het coördinatiepunt Social Return van Werk in Zicht. Daarbij zijn zij akkoord gegaan met de uitvoeringsvoorwaarden voor Social Return zoals deze worden gehanteerd binnen het coördinatiepunt Social Return van Werk in Zicht als aanvulling op het huidige inkoop- en aanbestedingsbeleid. Toegevoegd is dat er voor arbeidsexternsieve projecten een SROI-percentage van 2% wordt gehanteerd. Voor het overige blijft het SROI-percentage gewoon 5%. Met uniforme uitvoeringsvoorwaarden Social Return in aanvulling op het inkoop- en aanbestedingsbeleid wordt Social Return regionaal stevig op de kaart gezet.

Een aantal voorbeelden van aanbestedingen die dankzij SROI hebben geleid tot plaatsing van inwoners met een uitkering zijn de aanbesteding voor de Marciaborg brede school Baflo Rasquert en het project "Bouwrijp maken Munster".

B3.6 Afspraakbanen en Beschut Werk

Afspraakbanen

De invulling en realisatie van afspraakbanen (gemeentelijke doelgroep) is in 2018 verder gegroeid. De meeste klanten die met een loonkostensubsidie bij een werkgever aan de slag gaan zijn jonge (18-/18+) leerlingen die vanuit hun stage Pro/VSO doorstromen naar een betaalde baan. Begeleiding naar een juiste werkplek vindt plaats vanuit dienstverlening door de Expertgroep. De instroom van de doelgroep Banenafpraak groeit gestaag. Dit leidt tot hogere druk bij de jobcoaches. In 2019 zal goed gekeken moeten worden naar de doelgroep, de behoefte en de mogelijkheden voor transformatie van de huidige werkcoaches naar een meer jobcoachachtige manier van dienstverlening.

Beschut Werk

Sinds 1 januari 2017 zijn gemeenten verplicht om inwoners die niet kunnen werken in een gewone werkomgeving, een beschutte werkplek aan te bieden. In 2018 heeft het college de inzet van Beschut Werk nader geregeld in een beleidsregel. Op grond van de ministeriele regeling is vastgesteld dat de vier gemeenten BMW gezamenlijk in 2018

een totaal van 18 personen zouden moeten gaan plaatsen op een beschutte werkplek, als er ook een minimaal gelijk aantal positieve adviezen voor een indicatie Beschut Werk door het UWV zouden zijn afgegeven. Dit is niet het geval geweest. In 2018 zijn er slechts 10 positieve adviezen voor een Indicatie Beschut Werk door het UWV afgegeven. Deze 10 personen zijn vervolgens geplaatst op een beschutte werkplek.

Een belangrijke reden voor het achterblijven van de positieve adviezen indicatie Beschut Werk is dat mensen zich over het algemeen niet zelf melden met een (reeds) afgegeven indicatie. Vorig jaar is dit slechts in 1 situatie gebeurd (Wajonger). De meeste positieve adviezen voor indicatie worden uiteindelijk bewerkstelligd door actieve begeleiding en onderbouwing van de gemeente in het voortraject naar de aanvraag bij UWV. Er is namelijk een goed beeld van de gemeentelijke doelgroep nodig en er moet veel tijd worden geïnvesteerd om de onderbouwing en dossiervorming naar aanloop van de aanvraag en het advies tot stand te brengen. In 2018 is hiervoor onvoldoende ruimte geweest door gebrek aan capaciteit, mede als gevolg van de werkzaamheden ter voorbereiding op de gemeentelijke herindeling. De (intensieve) begeleiding richting een positieve indicatie Beschut Werk en daarna plaatsing op een beschutte werkplek vindt plaats vanuit dienstverlening door de Expertgroep (trajectbegeleiders schakeltraject). Ook hier geldt dat begeleiding tijdens het schakeltraject maar ook na plaatsing op een beschutte werkplek erg belangrijk is. Hoe groter de instroom van Beschut Werkers, hoe groter ook de begeleidingsbehoefte.

B3.7 Werkgeversdienstverlening

De BMWG-gemeenten, waaronder de gemeente de Marne, maken deel uit van de arbeidsmarktregio Groningen. In de arbeidsmarktregio Groningen streven we ernaar dat regionale werkgevers hun aandeel leveren aan de landelijke afspraken in het sociaal akkoord. Voor het jaar 2018 zijn er door de BMWG-gemeenten 50 extra reguliere banen gecreëerd (waarvan 16 voor jongeren), 14 afspraakbanen en 5 BBL-plekken. De 27 gemeenten in de arbeidsmarktregio, UWV en SW-bedrijven faciliteren de werkgevers door een pakket aan voorzieningen te creëren, inzicht te bieden in potentiële kandidaten, advies te geven over manieren om werk en banen te creëren en door de extra risico's die werkgevers lopen, zoveel mogelijk te reduceren. Door regionaal dezelfde voorzieningen te bieden voorkom je lokale verschillen ten nadele van de gemeentelijke populatie.

B3.8 Loonkostensubsidie

Gemeenten kunnen loonkostensubsidie inzetten voor inwoners met een uitkering op grond van de Participatiewet, die niet in staat zijn om met voltijdse arbeid het wettelijk minimumloon te verdienen. Het geldt daarmee voor de doelgroep van de banenafpraak en beschut werk. Loonkostensubsidie is een tegemoetkoming aan de werkgever in de loonkosten van een medewerker met een arbeidshandicap en daardoor verminderde arbeidsproductie. De werknemer ontvangt dan van de werkgever het volledige cao-loon of tenminste het wettelijk minimumloon. De werkgever ontvangt van de gemeente de loonkostensubsidie ter hoogte van het verschil tussen het wettelijk minimumloon en de loonwaarde van de werknemer. Daarbij geldt dat gedurende het eerste halfjaar de werkgever een forfaitaire loonkostensubsidie ontvangt van 50% van het minimumloon en daarna de subsidie wordt afgestemd op de loonwaarde van de werknemer.

Gemeenten betalen de loonkostensubsidie vanuit het BUIG-budget, omdat het rijk hiervoor extra middelen aan het BUIG-budget heeft toegevoegd. Inmiddels wordt door de BMWG-gemeenten de loonkostensubsidie gedurende het jaar 2018 al voor 54 personen ingezet. Deze personen stromen daarmee geheel uit de PW-uitkering.

B3.9 Parttime Ondernemen

Sinds 1 januari 2017 zijn de beleidsregels Parttime Ondernemen van kracht en dat gaf Werkplein Ability een nieuwe re-integratie instrument. Het is een 2-sporen traject waarbij er voor de deelnemer ruimte is om zich te ontwikkelen als parttime ondernemer, maar ook wordt ingezet op regulier werk. Activering op beide vlakken versterkt elkaar.

In 2018 is er een vervolg gegeven aan de uitvoering van Parttime Ondernemen door het bedrijf Reconcep dat in onder andere de gemeenten Assen en Groningen goede resultaten had geboekt met Parttime Ondernemen. Reconcep biedt individuele coachingsgesprekken en het traject Werk aan jouw Winkel voor PTO'ers vanuit de PW en de Bbz (deze laatste groep in de vorm van coaching en workshops tijdens de Bbz). Sinds de start (eind 2016) hebben er (ultimo 2018) 69 unieke klanten gebruik gemaakt van Parttime Ondernemen in de vorm van korte inventariserende gesprekken, één of meerdere coachingsgesprekken tot een langduriger PTO-traject (Werk aan jouw Winkel). Ultimo 2018 zijn van deze 69 klanten:

- 34 volledig uitgestroomd uit de uitkering (waarvan een aantal klanten uit de Bbz);
- 17 gestopt met PTO (vervolg met actieve bemiddeling naar werk in loondienst);
- 12 volgen een actueel PTO-traject met parttime inkomsten (waarvan een aantal klanten in de vorm van activering)
- 6 zitten in de Bbz-regeling (hebben als gevolg van coaching en workshops hun business een boost gegeven)

De verdien capaciteit van de klanten die niet zijn uitgestroomd is toegenomen, zodat er minder aanvullende uitkering verstrekt wordt. Een aantal klanten zullen gaan doorstromen naar de Bbz om voltijd hun bedrijf verder te ontwikkelen. De klanten die zijn gestopt met PTO hebben door deelname aan het traject een beter beeld van zichzelf gekregen en zijn hierdoor een stukje dichterbij uitstroom naar reguliere arbeid gekomen.

Eind 2018 is het gehele interne PTO-proces verder geoptimaliseerd, waardoor we de klant nog meer centraal stellen. Er zijn korte lijnen, waardoor een klant al binnen 24 uur wordt uitgenodigd voor een intakegesprek en vervolgens binnen 48 uur na dit gesprek weet of hij/zij als PTO-kandidaat wel/niet kan starten. Dit in nauwe samenspraak met de betrokken werkcoach.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect.

Al de genomen maatregelen om instroom tegen te gaan en uitstroom te bevorderen, hebben ervoor gezorgd dat het aantal uitkeringsgerechtigden in 2018 gedaald is. Uit de benchmark komt naar voren dat van het aantal uitkeringsgerechtigden dat uit de uitkering stroomt, 47,7% te maken heeft met uitstroom naar werk. Dit percentage ligt fors boven het gemiddelde van 38% van de andere 204 deelnemende organisaties aan de benchmark.

De benchmark laat daarmee zien dat de keuze voor meer focus op werk en de daarvoor ingezette maatregelen effect hebben en naar de toekomst toe moeten leiden tot een positief resultaat op de BUIG. Het resultaat van de ingezette maatregelen omvat niet alleen volledige uitstroom uit de uitkering, ook is er sprake partiële uitstroom uit de uitkering en is er sprake van opwaartse dynamiek binnen het huidige cliëntenbestand, dat zich niet direct vertaalt in uitstroom, maar wel in arbeidsfit raken en klaar om te kunnen uitstromen. In onderdeel B van deze aanvraag is per maatregel aangegeven wat het daadwerkelijke effect van de diverse ingezette maatregelen is geweest.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland, waar de voormalige gemeente de Marne een onderdeel van is, verklaart dat het voor 15 augustus 2019 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

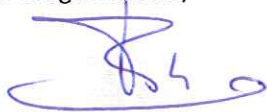
Datum: 2 juli 2019

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: PPM v. V. G. teven

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: W. Boldin

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2019.

De gemeenteraad van de gemeente Het Hogeland stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen.

Datum: 2 juli 2019

Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar:

Jo Boldrup

De griffier,

Naam van de ondertekenaar:

(Pieter Nordrup)

Toelichting op het aanvraagformulier bij het uitgebreide verzoek voor de ambtelijke ondersteuning van het college

Voor de juistheid en de beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's aanpast.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2018 dient uiterlijk op 15 augustus 2019 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2019 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

U vindt onderaan dit formulier meer achtergrondinformatie over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa. Op de website www.toetsingscommissievp.nl kunt u meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag.

Waarom zijn er twee versies van dit formulier?

Van dit formulier bestaan twee versies: 'basisverzoek' en 'uitgebreid verzoek'. De versie die u moet gebruiken is afhankelijk van het volgende:

- indien uw gemeente zowel over 2016 als over 2017 geen vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'basisverzoek'.
- indien uw gemeente over 2016 en/of over 2017 wel een vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'uitgebreid verzoek'.

De verklaring van het college verschilt tussen een 'basisverzoek' en een 'uitgebreid verzoek'.

Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?

De vangnetaanvraag bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Onderdeel 1 bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag kunt u het antwoord invoegen. U kunt

eventueel tabellen of grafieken invoegen. U kunt aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag. Hieronder wordt per vraag aangegeven wat verwacht wordt van de beantwoording.

Daarna dient in onderdeel 2 de gemeenteraad te tekenen voor haar instemming met de verklaring van het college. Dit mag niet worden vervangen door het in- of toevoegen van een gemeenteraadbesluit.

Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?

Het uitgangspunt van de aanvraag van de vangnetuitkering is dat elke gemeente – ongeacht het aantal inwoners – zelfstandig de aanvraag moet kunnen voorbereiden en indienen. Dat houdt in dat alleen het opstellen van de aanvraag geen reden is om een extern bureau te betrekken. Daarbij wordt benadrukt dat het aan het lokale bestuur is hoe uitgebreid de vragen in het aanvraagformulier worden beantwoord, mits deze vragen duidelijk worden beantwoord. De beantwoording van de vragen in het aanvraagformulier is verplicht. Dat geldt niet voor de suggesties in de onderstaande toelichting. Op de pagina 'beoordeling en advisering' over de VU 2018 wordt een en ander eveneens toegelicht.

Toelichting per vraag

Het college van de tekortgemeente verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Alle vragen moeten worden beantwoord. Hieronder staat een toelichting bij vraag A, B en C. Hieronder staan suggesties bij vraag A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

Onderdeel A

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt een analyse van de oorzaken van het tekort beschreven. Onder een analyse van de oorzaken van het tekort wordt verstaan: 'de ontwikkeling van de uitgaven en de oorzaken daarvan.'

Suggesties bij de beantwoording van A

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat opnieuw een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.

- U kunt hierbij ook gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2018⁴ en/of de Benchmark van Divosa⁵.
- U kunt in de analyse ook beschrijven wat het effect is van getroffen maatregelen in voorgaande jaren.

Onderdeel B

Indien uw gemeente over 2016 en/of 2017 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college over 2018 aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering moet het college verklaren dat interne en externe maatregelen zijn genomen om tot verdere tekortreductie te komen.

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan verdere reductie van het tekort. Omschrijf de interne maatregelen onder B1 en de externe maatregelen onder B3. Bij B2 beschrijft u per maatregel hoe de externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot deze externe maatregel.

Hieronder staat toegelicht wat wordt bedoeld met 'externe maatregelen'.

- *Waar moet ik op letten bij het beantwoorden van vraag B?*
Van het college wordt verwacht duidelijk te beschrijven hoe externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen, hieruit moet blijken dat het college actief extern consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel.
- *Wat is een externe maatregel?*
Met 'externe maatregel' wordt bedoeld: een maatregel die is getroffen naar aanleiding van externe consultatie. Voorbeelden van externe consultatie zijn onder andere gebruik maken van goed werkende maatregelen van andere gemeenten, inwinnen van advies bij andere gemeenten, gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, bijeenkomst van Divosa, gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking of advies van een adviesbureau.
- *Wat wordt aangemerkt als 'extern'? Enkele aandachtspunten:*
  - Externe consultatie betekent consultatie met een organisatie buiten de grenzen van de gemeente. Een veel gestelde vraag is of een WGR, ISD of RSD als extern wordt aangemerkt. Het antwoord hierop is, dat het voor de hand ligt dat de consultatie buiten een

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2017/10/12/rekentool-verdeelmodel-bijstandsbudgetten-2018>

⁵ www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark

- gemeenschappelijke regeling (ISD of RSD) plaats vindt. Omdat dit echter niet tijdig (namelijk voor 1-1-2018 op de website en in het beoordelingskader van de commissie) is gecommuniceerd, wordt dit voor de vangnetuitkering 2018 nog als goed gerekend. Vanaf de vangnetuitkering 2019 en later is dat niet meer het geval.
- Het samenwerken met een externe partij voldoet als ‘externe maatregel’ indien binnen deze samenwerking consultatie heeft plaatsgevonden. Beschrijf duidelijk op welke wijze de consultatie in deze samenwerking heeft geleid tot de getroffen maatregel.
  - Het uitvoeren van een maatregel door een externe partij voldoet pas als ‘externe maatregel’ indien deze maatregel is getroffen naar aanleiding van consultatie van een externe partij (dat kan de uitvoerende partij zijn). Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt.
- *Wanneer moeten maatregelen zijn getroffen?*
De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk voor de datum van inlevering van het verzoek. Een (interne of externe) maatregel moet daadwerkelijk zijn getroffen voor de datum van indiening.
  - *Moet het steeds een nieuwe maatregel zijn?*
Van het college wordt verwacht om te analyseren wat de oorzaken zijn van het tekort, wat hieraan inmiddels is gedaan en wat hiervan de effecten per jaar zijn. En vervolgens of, in dat licht, al dan niet nodig is om tot extra maatregelen te komen ten einde het tekort verder te reduceren.
Die afweging is aan het lokaal bestuur. Het college dient wel de gemeenteraad inzicht te verschaffen over deze afweging. Deze afweging dient dan ook in dit onderdeel te worden beschreven.
In alle gevallen dient het college externe maatregelen te nemen. Dat kunnen ook, afhankelijk van de hiervoor genoemde afweging, bestaande maatregelen zijn, die in hun effect meerjarig doorlopen .
  - *Wat wordt bedoeld met ‘(aanvullende)’ maatregelen*
Hiervoor is aangegeven of het steeds nieuwe maatregelen moeten zijn. Dit is een afweging van het lokaal bestuur. Om die reden wordt het woord ‘aanvullende’ tussenhaakjes gezet.

Suggesties bij de beantwoording van B

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen eerder getroffen maatregelen (voorafgaande jaren) en nieuwe (nog te treffen, lopende het jaar tot indiening).
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan en waaraan uw gemeente een bijdrage levert.

- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Onderdeel C

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de verdere tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect. Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage aan* de reductie van het tekort.

In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen heeft getroffen waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren. Verder reduceren kan ook worden geïnterpreteerd als maatregelen die een reducerend effect hebben op de stijging van de uitgaven. Dus wordt hier verwacht om inzichtelijk te maken dat maatregelen zijn getroffen waarmee het college verwacht/beoogt de eerdere bijdrage aan de neerwaartse trend te vervolgen.

De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen en geeft ook geen oordeel over de mate van tekortreductie. De commissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag.

Het college dient de gemeenteraad inzicht te verschaffen dat met alle getroffen maatregelen te samen sprake is van een extra (optimale) inspanning om het tekort te reduceren.

Het verklaren en dit inzichtelijk maken is voldoende.

Hierop wordt niet inhoudelijk, maar slechts procedureel getoetst (wordt dit door de verklaring van het college e.e.a. voldoende inzichtelijk aan de gemeenteraad). De commissie beoordeelt of de beoogde stappen worden beschreven.

Suggesties bij de beantwoording van C

- Geef inzicht in de redenering op basis waarvan het college verwacht dat het tekort verder reduceert met de onder B genoemde maatregelen.
- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.

- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.
- U kunt aangeven op welke wijze het college de effecten van de maatregelen monitort.

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring van het college voor een basisverzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring van het college voor een uitgebreid verzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2018 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevendenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast heeft Divosa een factsheet maatregelen uitgegeven.